

Política | Pep Martí / Bernat Surroca | Actualitzat el 30/11/2019 a les 20:15

Javier Melero: «No fa falta un indult, els presos han d'estar al carrer com Urdangarin»

L'advocat de Forn i Borràs considera que el procés ha denotat "amateurisme" en les files sobiranistes i en les de l'Estat i lamenta que tots els "salvadors d'Espanya" han empitjorat la situació

Javier Melero | Paula Roque

Javier Melero (Barcelona, 1958) va ser un dels advocats més destacats del judici de l'1-O al Tribunal Suprem. Representant de Quim Forn i Meritxell Borràs, va ser dels qui va exhibir més cordialitat amb el tribunal durant les 52 sessions que va durar el judici. Ara, un mes i mig després de la sentència, publica un llibre, *El encargo* (Ariel) (<https://www.planetadelibros.com/libro-el-encargo/307136>), en el qual, sempre des de la distància ideològica que el separa dels líders independentistes i amb anècdotes sucoses de dins i fora de la sala, explica amb ironia i tot luxe de detalls com va anar el procediment, amb especial atenció a les declaracions d'acusats i testimonis.

En aquesta entrevista amb **NacióDigital**, Melero desenvolupa algunes de les anècdotes que hi explica i aprofundeix en la relació que va mantenir amb Manuel Marchena i altres membres del tribunal. Deixa clar que els presos han de poder complir la pena fora de la presó i es presenta com un "conseller" de l'Estat: "Fins ara, tots els salvadors d'Espanya que han sortit els darrers anys han empitjorat la situació".

- Al llibre diu que va participar en la manifestació unionista del 8 d'octubre del 2017. Alhora, ha estat un dels advocats de l'1-O. Ha sentit moltes contradiccions?

- Personalment, no. És el que sempre dic i ja és una mica recurrent, però la identificació ideològica amb el client no se li demana a cap professional, ni als cirurgians ni als traductors de xinès. En aquest cas, era una defensa viable d'un client excel·lent, que a més jo creia que tenia raó i que era amic meu. A mi no em va aflorar cap contradicció ni els meus clients em van posar de manifest cap contradicció.

- S'ha dit que vostè va plantejar una defensa tècnica en contraposició a d'altres que eren més polítiques, com per exemple la d'Oriol Junqueras o la de Jordi Cuixart. Què vol dir una defensa tècnica?

- Això em sembla més aviat una construcció mediàtica que una realitat. Cadascú va anar al judici amb el seu estil, amb el seu tarannà, però amb uns acords fonamentals. El primer era que en cap cas no es faria una defensa de ruptura, que hagués estat anar allà i dir: "Això és una farsa feixista, facin el que vulguin perquè no reconec la legitimitat del tribunal". Això no ho va fer ningú. Tothom estava disposat a defensar-se un judici convencional en termes processals amb la llei a la mà. Descartada la ruptura, es va aconseguir un estat de coordinació màxima. És a dir, estem d'acord en què no hi ha aquests delictes, estem d'acord en la pràctica de la prova, en què s'ha de dir i en què cap de les defenses perjudiqui als altres acusats. Aquest és el nivell màxim de coordinació.

- Creu que la coordinació va ser bona?

- Va existir coordinació, el que no va existir és unanimitat. Però si es vol unanimitat, pleguem tots i agafem un únic advocat.

- Vist el resultat amb la sentència, què hagués fet diferent?

- Quan hi ha una sentència amb la qual no estàs d'acord i consideres que és injusta, la primera reflexió que has de fer és si has fet alguna cosa malament. Vaig fer aquest examen de consciència i vaig arribar a la conclusió que vaig fer el judici que havia de fer i que la prova va funcionar perfectament. Per això puc dir que la sentència és injusta. Perquè la prova havia de portar a una conclusió diferent.

Javier Melero, en un moment de l'entrevista. Foto: Paula Roque

- I per què no va ser així?

- Doncs miri, el més greu és que no m'haguessin fet cas a mi... Haguessin tingut un gran encert. [riu]

- Vostè diu en el llibre que confia en la democràcia espanyola i en el sistema. Ara també, després de la sentència?

- Matisem. Confio en la democràcia espanyola i en el sistema tant com confio en la democràcia francesa, anglesa, alemanya... Cadascuna mereix crítiques en profunditat, però tant com dir que la democràcia espanyola no és homologable a una democràcia del seu entorn, aquí no arribo.

- També continua confiant en el sistema judicial després d'aquesta sentència?

- Com es mesura la confiança en el sistema judicial? Perquè sentències que considerem injustes (cas Rosell, presons injustificades, casos que no arriben a tenir notorietat als mitjans però que existeixen) n'hi ha. En principi, hi ha uns barems de confiança. Des de la perspectiva de les condemnes del Tribunal Europeu dels Drets Humans (TEDH), hauríem de dir que la justícia espanyola és de les més dignes de confiança d'Europa. És una justícia professional homologable on, evidentment, es cometen injustícies i s'ha de mirar de corregir-les.

- Abans deia que era amic dels seus clients en el judici de l'1-O. Després de la sentència, és més amic de Quim Forn?

- El conec de fa molts anys i el recordo consultant-me temes dels *okupes* de Gràcia, de Can Vies, reunint-me amb ell i amb Xavier Trias, que ha estat client meu en totes les mogudes que ha tingut darrerament. Després del judici, jo crec que fins i tot s'ha intensificat l'amistat sota la llum

tan especial que dona el locutori d'una presó.

"Qui digui que l'administració penitenciària és al servei de Torra per beneficiar els presos no sap de què parla"

- En una entrevista a TV3 va dir que els presos haurien de començar a sortir en llibertat. Per què?

- Aquests senyors tenen totes les característiques perquè la junta de tractament els classifiqui com a tercer grau. I no per sortir en llibertat, sinó per sortir i complir la condemna en règim de semilibertat, tal com diu la llei. El que està dins de la lògica del sistema, que vol dir la Constitució, el codi penal, la llei general penitenciària i el reglament penitenciari, són jo. Els qui estan fora de la lògica del sistema són els qui diuen que aquestes persones han de ser tractades de manera excepcional des del punt de vista de la llei. I quan diuen excepcional volen dir pitjor. Els qui són disfuncionals des del punt de vista constitucional són ells.

- I quins terminis s'haurien d'aplicar?

- Jo crec que ja triguem. Una cosa és la quarta part de la condemna per obtenir els permisos i una altra cosa és la classificació de grau, que es pot fer el primer dia. A Rafael Vera i José Barrionuevo els la van fer el primer dia: van entrar el matí i van sortir a la tarda. La classificació és un pronòstic que fa la junta de tractament sobre adaptació, possibilitat de vida en llibertat, eficàcia del treball penitenciari per a la socialització i la reinserció. Quan fa que va sortir la sentència? Ja fa un mes i mig. Encara no estan classificats. La junta de tractament encara no s'ha reunit. És obligació d'ells, no s'ha de demanar.

L'advocat de Forn i Melero, al seu despatx aquest dijous a la tarda. Foto: Paula Roque

- És anòmal que no s'hagi reunit?

- No, jo m'imagino que deuen tenir un calendari de juntes i ho faran quan toqui. Però dic una cosa: qui digui que l'administració penitenciària catalana és un instrument al servei de Torra per beneficiar aquesta gent, no sap de què parla. No s'han reunit i no els han classificat per motius de calendari, però aquest calendari no és preceptiu. Es podien haver reunit l'endemà de la sentència i en un cas d'aquestes característiques és el que s'hauria d'haver fet.

- En el moment que els classifiquin i els deixin sortir a complir la pena fora de la presó, si és el cas, la Fiscalia ho pot recórrer?

- esclar que pot. Que ho recorri. Torno a la lògica de l'Estat, al que li convé a l'Estat, que és la normalitat. El primer dia que surtin serà un escàndol. Hi seran tots els mitjans. Però quan faci una setmana que surten a treballar, això s'anirà reconduint.

- Es presenta una mica com un defensor de l'Estat.

- No, només li dono consells [riu]. Des que ha començat el contenciós català, tot el que ha fet vostè ha empitjorat les coses. Vist això, s'imposa una petita reflexió: tots els salvadors d'Espanya que han aparegut em recorden els personatges de la cançó *Joaquín el Necio*, d'Albert Pla. Hem tingut Fernández Díaz, la policia patriòtica, el comissari Villarejo, el petit Nicolás... No hi ha ningú més?

"Qui va escriure el discurs del rei potser va ser un

esbirro de Puigdemont"

- Hi ha una escena del llibre, que és quan vostè i Manuel Marchena contemplen un retrat de Felip VI al Suprem.

- És que és un retrat molt especial. És famós, d'Hernán Cortés Moreno, un retratista reconegut. Hi ha el rei amb la ma sobre el respall d'una cadira, un respall rodó, blanc, amb claus daurats. Sembla una safata. I li vaig dir a Marchena: "Sembla que vagi a recollir els cafès". I Marchena es "descollona" i es pregunta com és que el retratat no va dir res. Li vaig dir que potser li agradava aquesta imatge. El discurs del 3-O

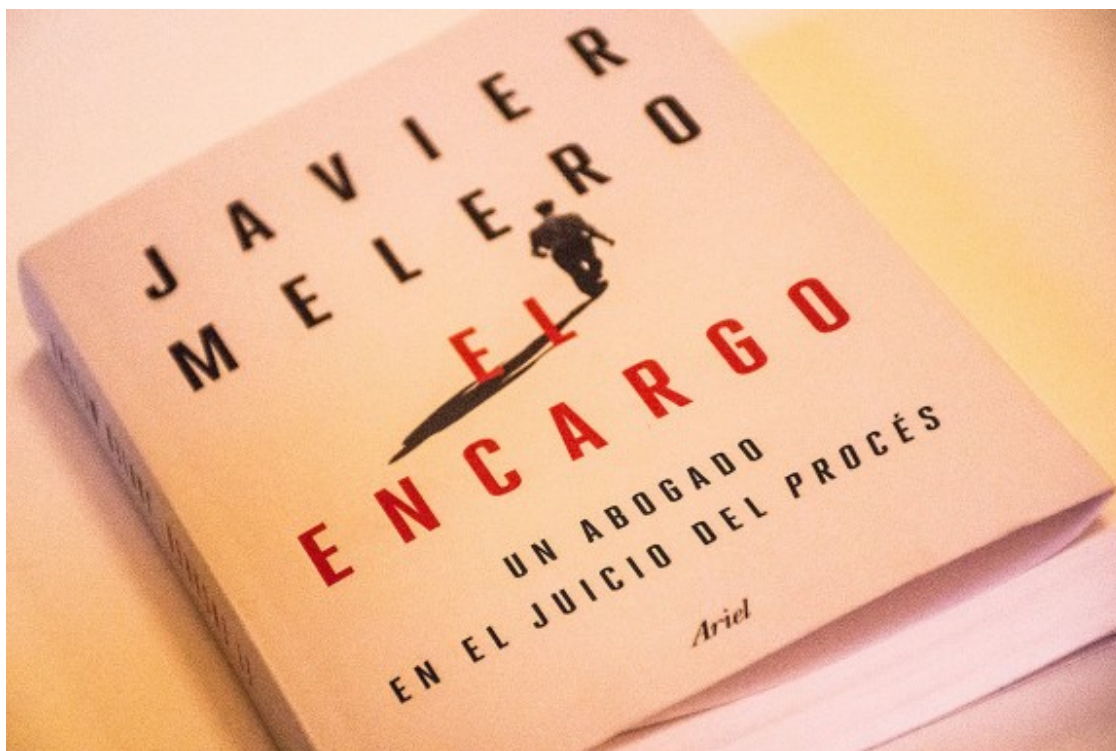
(<https://www.naciodigital.cat/noticia/139739/felip/vi/avala/repressio/policial/situa/govern/al/marge/democracia>) no el vaig entendre, potser li va escriure un esbirro de Puigdemont. Aquest home s'havia de reservar per un moment millor en què la institució pogués intervenir sense estar contaminada.

- Això delata que el seu entorn està mal triat o té un perfil molt determinat.

- Un dels problemes d'Espanya des del segle XIX és que governa i crea opinió gent que es pensa que Espanya és Madrid. Això és un problema perquè Madrid és un microcosmos molt especial.

- En el llibre fa una descripció sucosa de figures i escenaris. Diu que coneixia poc Marchena. Com va ser la relació amb ell?

- És un home que havia estat fiscal, que porta molts anys a la carrera. S'ha mogut molt en entorns polítics i és molt curós. I a més, estava molt cremat pel cas dels missatges del portaveu del PP al Senat, Ignacio Cosidó. Marchena és un home amb qui pots tenir un gran nivell d'empatia i parlar de tot... menys de la seva feina. Li passa una mica com a Pablo Llarena, de qui explico al llibre una escena en què jo li parlava d'un cas que portava ell i ell s'hi referia com si fos una cosa aliena. Amb Marchena, era fàcil tot el que fos de tipus logístic: un testimoni que no li anava bé un dia i calia canviar-ho, cap problema. O decidir que els dijous a la tarda hi anessin funcionaris públics perquè si han de tornar perquè no els atenem, tenen dieta per desplaçament i no se'ls perjudicava. Que Jordi Turull pugui fumar, que les famílies puguin veure els acusats. En tot això no hi havia cap problema. Ara, saber quina impressió li havia causat la prova, no. Era com un esfinx.

Javier Melero explica la seva visió sobre el judici a "El encargo". Foto: Paula Roque

- Amb el judici, ha après alguna cosa sobre la naturalesa humana que no sabés?

- Jo ja vinc decebut de casa. Però hi ha una cosa que ja sabia i que aquí he vist d'una manera clara, que és que les diferències ideològiques són menys importants que les afinitats personals, els afectes i la simpatia entre les persones. La meva simpatia i proximitat amb persones del món independentista l'he vist consolidada. Jo ho dic a tothom: si jo em puc entendre amb ells, qualsevol ho pot fer.

- I amb la resta del tribunal, com va ser la relació?

- Amb Luciano Varela teníem bona relació, ja el coneixia. Havíem fet bolos plegats quan es parlava de la llei del jurat, que ell defensava i jo n'era un detractor. Per cert, al trobar-me'l a la sala del Suprem, em va dir: "He estat pensant en tu aquests dies. El que deies sobre la llei del jurat... tenies més raó que un sant!". A Andrés Martínez Arrieta el coneixia també, de fa anys, som amics.

"Trapero és una figura tràgica que va creure que podia controlar unes forces que el superaven"

- Dels quatre fiscals, quin era el més empàtic amb els acusats?

- Fidel Cadena.

- No ho semblava.

- No. I, en canvi, els acusats m'ho deien. Cadena sempre saludava, mirava amb consideració, preguntava sempre per la salut de Forn. Molt amable, en aquest sentit.

- Defineix el major Trapero com una figura tràgica.

- Jo crec que ho és. Trapero, en un moment donat, va creure que podia controlar unes forces que el superaven. Creia que podia conciliar el discurs de ruptura dels polítics, la coordinació amb el ministeri de l'Interior, el desplegament d'un dispositiu que havia d'evitar el referèndum... Allò no estava a l'abast de ningú.

- Com el va veure al judici?

- Vaig veure un tipus dur, que es defensava bé, però la seva mirada mostrava una certa sorpresa per la situació en què estava. Era una mirada que mirava més cap dins que cap a fora.

"El testimoni de Millo em va generar una barreja d'indignació i pena"

- Enric Millo va ser el testimoni de l'acusació més rancuniós?

- Sí. Perquè hi havia gent que mentia, com Pérez de los Cobos, però fins i tot ell deia el que deia i et creuava mirades de complicitat. Alguns mig somriures, com dient que tu estaves treballant i ell també. Millo, en canvi, estava en una situació emocional agressiva, lluny del que és un representant públic, un funcionari de l'Estat. Jo crec que ni va intentar mantenir l'aparença d'equanimitat. I com sol passar a la gent que està en una situació emocional complicada, no es va preparar a fons. Va parlar d'unes lesions a la Policia i la Guàrdia Civil que ni Policia ni Guàrdia Civil no havien testimoniats, va dir que la intervenció dels Mossos a Unipost havia estat deficient quan la Guàrdia Civil els havia elogiat.

Javier Melero: "L'error amb Pérez de los Cobos va ser preguntar-li massa". Foto: Paula Roque

- La trampa del Fairy què li va semblar?

- A mi ell em va fer molta pena. Em va generar alhora indignació i pena. Em va saber greu perquè tenia la intenció de perjudicar els acusats. Vaig entendre'l quan va explicar el moment en què la seva filla va esborrar una pintada amenaçant. Però ell no era un ciutadà que passava per allà. Per mi, un senyor exemplar va ser un que va venir amb el 155, Juan Ignacio Puigserver, un funcionari equànime. A preguntes del fiscal, que intentava posar-lo en contradicció sobre què deia la interlocutòria del TSJC del 27 de setembre, Puigserver va admetre que tots tenien el document però que uns entenien una cosa i uns altres, l'altra. Pérez de los Cobos fins i tot va negar que tinguessin el document sobre la taula.

- Pérez de los Cobos li va semblar un mentider?

- Ho vaig dir davant del tribunal: "Aquest senyor està mentint. Ell o Trapero". El mateix president del tribunal va dir que era evident. En privat, Marchena em va dir: "Algú menteix, però aquí menteix tanta gent... No podem fer acaraments entre tothom".

- Diu en un moment que tenia por d'equivocar-se en l'interrogatori amb Pérez de los Cobos i que es va equivocar. En què va errar?

- L'havia vist en la seva declaració a l'Audiència i ho havia parlat amb Forn i altres persones. Dubtava sobre si convenia fer-li moltes preguntes. Em van dir que era millor preguntar-li molt perquè ell ens "matxacaria" a preguntes del fiscal i havíem de posar-lo en contradicció. La meua intuïció primitiva era millor, era fer-li només una pregunta i va sortir bé. Li vaig recordar que l'1-O ell i Trapero van anar a veure Mercedes Armas al migdia. Li vaig preguntar si la jutgessa els havia retret res, i em va respondre que no. És a dir, hi ha dos senyors que fan just el contrari l'1-O i la jutgessa no té res a dir. Una persona de l'acusació em va dir després: "Qui l'ha liada és la

jutgessa!". Com pot ser que uns repartint garrotades i els altres no, tots dos estiguin actuant satisfactòriament des del punt de vista de la jutgessa? L'error amb Pérez de los Cobos va ser preguntar-li massa.

- Fa un retrat molt matisat de Quim Torra. És una cosa sorprenent, venint d'un no-independentista.

- Vaig llegir el seu *El quadern suís* i em va semblar de gran qualitat intel·lectual. Li vaig comentar a un bon amic meu de Madrid, molt espanyolista, que se'l llegís. Quan me'l va tornar, em va dir que ho havia trobat tristíssim: "Probablement a Espanya l'únic polític en actiu capaç d'escriure un llibre com aquest sigui aquest Torra".

- Com és Paco, el secretari de la sala segona del Suprem?

- És el Madrid castís i popular, que sempre té una frase malèvola quan algú fica la pota. Al final, com si fos una revelació, em va dir: "Els catalans sou molt bona gent". Com Zoido, que també va acabar la seva intervenció dient que a Catalunya hi havia molt bona gent.

"El procés va delatar amateurisme en els sobiranistes i en l'Estat"

- De certa lectura del llibre, sembla extreure's que la direcció del procés va ser cosa d'amateurs.

- Aquesta és la impressió. Però crec que no és només una impressió. El dia 26 d'octubre, Forn va a la conselleria a acomiadar-se i diu: "Demà poden passar dues coses, convoquem les eleccions i jo cesso, o ens apliquen el 155 i cesso igualment". Que es pogués votar una declaració d'independència no es veia com a possibilitat.

- I la resposta de l'Estat també va ser cosa d'amateurs?

- Amateurisme per dues bandes. Rajoy ens diu que l'1-O no parla amb ningú ni s'assabenta de res. El fiscal general de l'Estat diu que si no hi ha DUI no es presenta cap querella. El ministre de l'Interior ens diu que l'1-O i els dies següents no es reuneix amb ningú ni comenta el tema. El secretari d'Estat Nieto Ballesteros diu que no es va comunicar amb ningú. Tot va ser cosa de l'operatiu. Al final, vaig arribar a la conclusió que qui decidia tot això era el caporal López de Manresa.

Javier Melero: "Ciudadans? Certificat de defunció". Foto: Paula Roque

- En algun moment s'ha sentit un advocat estrella?

- No, jo ja era molt famós abans. [riu]

?

"Tots els salvadors d'Espanya que han sortit els darrers anys han empitjorat la situació"

- Com creu que evolucionarà la situació dels presos?

- Espero que evolucioni bé, complint la més estricta legalitat. No fan cap falta indults ni amnisties. Aquesta gent ha d'estar al carrer perquè els toca. Amb tot el meu respecte, com el senyor Urdangarin, que surt cada dia a treballar.

-Vostè va participar de la fundació de Ciudadans. Com veu la seva situació després del 28-A?

- Certificat de defunció. A mi em va deixar d'agradar fa molt de temps.

- Quin ha estat l'error de Ciudadans?

- Renunciar als principis. És allò de Groucho Marx quan li regala un ram de flors a una senyora que li diu que se'l pensa guardar. "Espero que no -diu ell- perquè l'he llogat per dues hores". En política, a Espanya es pot mentir i faltar als compromisos, però sempre dins d'una certa

coherència. I després, hi ha hagut el problema del cesarisme que fa que la crisi d'un líder sigui la crisi de l'organització. Al PSOE, si cau Sánchez, no es desfà el partit.

"Encara ningú m'ha convençut dels avantatges de passar de mans de Sánchez a mans de Torra"

- Si qualla el govern PSOE-Podem, el conflicte es pot desinflamar?

- Espero que sí. Espero que algú pensi en allò dèiem, que tots els salvadors d'Espanya que han sortit els darrers anys han empitjorat la situació. Si el gran problema català no té solució, subdividim-lo en problemes més petits i mirem de resoldre'ls. Potser així es podria arribar a una solució.

- Quan davant d'una gran crisi d'Estat, emergeixen Villarejos i petits Nicolás com a defensors, vol dir que el gran problema d'Espanya és aquest Estat?

- Per mi, Espanya no és Madrid ni tota aquesta gent. Per mi, Espanya són els meus amics de Madrid i d'arreu, patint els mateixos problemes que nosaltres i als qui veig com a compatriotes. Encara ningú m'ha convençut dels avantatges que tindria passar de mans de Sánchez a mans de Torra.